

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 59846

(13) A

(51) 7 A61H39/04

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС

ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВІНАХІДВидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ЛІКУВАННЯ ХВОРИХ НА ХРОНІЧНИЙ ГАСТРИТ

1

2

(21) 20021210490

(22) 24 12 2002

(24) 15 09 2003

(46) 15 09 2003, Бюл. № 9, 2003 р.

(72) Гуцаленко Ольга Олександрівна, Катеренчук Іван Петрович, Фалько Сергій Володимирович, Балакін Олександр Костянтинович

(73) Гуцаленко Ольга Олександрівна, Катеренчук Іван Петрович, Фалько Сергій Володимирович, Балакін Олександр Костянтинович

(57) Спосіб лікування хворих на хронічний гастрит, що включає подразнення механорецепторів шкіри біологічно активних точок на тілі людини, пов'язаних із функціями шлунково-кишкового тракту, який відрізняється тим, що подразнення механорецепторів біологічно активних точок здійснюють послідовним натискуванням (пресацією) подушечками пальців локальних та віддалених точок акупресури протягом 40 хвилин до зникнення основних клінічних проявів хвороби

Винахід відноситься до медицини, зокрема до рефлексотерапії

Голковколювання (голковорефлексотерапія) виникло в народній медицині Сходу, виправдало себе протягом віків і не втратило своєї значущості і сьогодні. Про це свідчить широке застосування методу рефлексотерапії практично в усіх розділах клінічної медицини, в тому числі і в гастроентерології.

Рефлексотерапія успішно поєднується із медикаментозною терапією, тобто є складником комплексного лікування хворих. Голковколювання виявляє вплив на всі системи, органи та ткани, на організм в цілому. Перевагами рефлексотерапії є простота процедури, економічність, відсутність алергічних реакцій або будь-яких інших серйозних ускладнень.

Відомий "Спосіб лікування хронічного гастриту методом аурикулярної акупунктури", що включає введення голки в точки вухної раковини (Е.Л. Мачерет, І.З. Самосюк, Руководство по рефлексотерапии, Киев, Вища школа, 1989, С.61-71). Аурикулярна акупунктура (аурикулярна рефлексотерапія, вухоголкотерапія) є одним із методів рефлексотерапії, в основі якого лежать складні висцероаурикулярні та аурикуловисцеральні зв'язки. певні зони раковини вуха мають зв'язок з відповідними ділянками тіла та внутрішніх органів.

Найбільш близьким до заявленого способу є спосіб лікування хворих на хронічний гастрит, який включає подразнення механорецепторів шкіри біологічно активних точок на тілі людини шля-

хом голковколювання (Е.Л. Мачерет, І.З. Самосюк, Руководство по рефлексотерапии, Киев, Вища школа, 1989, С.418-420, 26-28).

Недоліками відомого способу голковколювання є недостатній ступінь ефективності, обумовлений необхідністю мати спеціальні знання та навички по їх застосуванню, спеціальні голки і етиловий спирт для дезінфекції, що потребує матеріальних затрат і лікаря-спеціаліста та пацієнта. Указаний спосіб не рекомендується вагітним, після вживання їжі, фізичного навантаження, при збудженні. Можуть виникнути утруднення при введенні голки, особливо перелом голки та розвиток неприємного стану. Спосіб голковколювання заподіює короточасний біль від уколу голки, особливо у дітей та боязливих дорослих, являє загрозу по парентеральній передачі інфекційних захворювань та СНІДу.

В основу винаходу поставлена задача створити спосіб лікування хворих на хронічний гастрит шляхом удосконалення відомого, який дозволить досягти усунення основного симптомокомплексу клінічних проявів (біль, дискомфорт в ділянці шлунка, печія, нудота, тощо) та забезпечити підвищення ступеню ефективності лікування.

Поставлена задача вирішується тим, що в способі лікування хворих на хронічний гастрит, що включає подразнення механорецепторів шкіри біологічно активних точок на тілі людини, пов'язаних із функціями шлунково-кишкового тракту, який згідно винаходу відрізняється тим, що подразнення механорецепторів біологічно активних точок здійснюють послідовним натискуванням (пресацією)

(13) A

(11) 59846

(19) UA

подушечками пальців локальних та віддалених точок акупресури протягом 40 хвилин до зникнення основних клінічних проявів хвороби

Для лікування багатьох захворювань внутрішніх органів, а також функціональних порушень може бути застосований точковий масаж (акупресура)

Останній зародився в далекій давнині, свій розвиток на Сході отримав під назвою "пальцевий Чжень" (точкове натискування по Чжу Лянь), на Заході - як метод пресації. В Японії відомий під назвою шацу ("shi" - палець, "atsu" - тиск) - лікування захворювань натискуванням пальцем

Акупресура являє собою пресорекфлексотерапію, в основі якої лежить подразнення механорецепторів шкіри шляхом натискування (пресації) подушечками пальців в зонах акупунктури. Вплив на рефлексогенні зони (точки акупресури) визиває цілеспрямовану рефлекторну реакцію на певний орган чи систему. Згідно Ф. Уоррена (1981) механічна стимуляція відбувається не лише під впливом акупунктурної голки, але і під впливом тиску або обертання пальцем в ефективній точці

Кожна система органів людського організму має тісний зв'язок із певними точками акупресури. Натискуванням подушечками пальців на суворо визначені точки можна дозовано, вибірково та спрямовано впливати на функції різних органів та систем, регулювати вегетативні функції, обмінні та відновні процеси. Акупресура забезпечує відновлення порушених функцій та одужування хворого. Вона є надійним, безпечним і дієвим засобом проти болю - і це без будь-якої побічної дії

Акупресура в багатьох випадках володіє високою ефективністю, вигідно відрізняється від інших методів відносною простотою проведення, доступністю, фізіологічністю, економічністю, малою зоною впливу, не вимагає наявності спеціального обладнання. Перевагою акупресури є відсутність алергічних реакцій або будь-яких інших серйозних ускладнень. Багато прийомів акупресури може бути рекомендовано для виконання самим хворим із профілактичною та лікувальною метою. Акупресура не заподіює болю від уколу голки, не спричиняє кровотечі та виключає внесення інфекції в організм

Акупресуру можна застосовувати для надання невідкладної допомоги в разі деяких захворювань (ІЗ Самосюк, 1995, Ю.П. Лиманський, ІЗ Самосюк, 1995). А у хворих на хронічний гастрит це є суттєвим фактором, оскільки одним із першочергових завдань є усунення больового синдрому, який досить часто є визначальним у симптомокомплексі клінічних проявів хвороби і у більшості хворих саме біль в першу чергу змушує хворого звернутися до лікаря по допомогу

Спеціалісти по акупунктурі вважають, що натискування певних точок здатне виявляти на організм заспокійливий вплив, зцілювати біль і піднімати настрій, впливаючи одночасно на стан і тіла, і душі людини

Акупресура протипоказана лише при пошкодженні або запаленні шкіри

Спосіб лікування хронічного гастриту здійснюють наступним чином

вплив на точки проводять подушечкою вказів-

ного, середнього, підмізинного, рідше великого пальців, поставленого вертикально. Інтенсивність та тривалість акупресури коректують з урахуванням індивідуальних особливостей перебігу захворювання у хворого. Нами був використаний гальмівний (заспокійливий) метод впливу на біологічно активні точки, який застосовують при болях, спазмах, тощо, тобто у тих випадках, коли необхідно подіяти заспокійливо. Сильна стимуляція, яка діє заспокійливо, характеризується повільним наростанням дії, великою тривалістю та інтенсивністю подразнення шкіри та підлеглих м'язів тканин аж до кистки з одержанням максимально виражених передбачених відчуттів у вигляді ломоти, розпирання, оніміння, болю або ірадіації болю з точки акупресури. З гальмівною метою акупресуру кожної з точок здійснюють тривалістю від 3 до 5 хвилин. За один сеанс використовується менше 6-8 точок. Поява на шкірі червоної плями свідчить про правильно проведену пресацію та достатню його тривалість

Практично при одному захворюванні можна вибирати декілька точок. Для того, щоб отримати кращий лікувальний ефект необхідно знати конкретне поєднання точок. Відкриття можливих варіантів способів лікування (поєднання декількох суворо визначених точок) до сих пір ще не завершено. Найважливіше - це вірно підібрати та правильно знайти ці точки

З гальмівною метою здійснювали поступове, постійно проникаюче натискування пальцем протягом приблизно 3-5 хвилин. Нами застосовувалася сильна стимуляція, яка діє заспокійливо, таких точок

а) надзвичайно важливі чотири точки, які безпосередньо розміщені навколо пупкового кільця і контролюють травлення, а також відповідальні за функції дванадцятипалої кишки. Саме в останній артеріальна кров збагачується енергією із їжі та переносить її в кожну частину людського організму та головний мозок. Енергетичний вплив при акупресурі цих точок, яка здійснюється попарно, відчувається в будь-якому місці організму та головного мозку. Для нас найважливішим є виникнення передбачених відчуттів в ділянці шлунка,

б) точка задньосереднього меридіана (непарна, розміщена на середині носа, на межі кісткової та хрящової його частин),

в) точка передньосереднього меридіана (розміщена на 2,5 см нижче кісткового виступу, що проходить через груднину на рівні другого ребра) - нормалізує підвищену кислотність шлункового соку. Вплив на цю точку показаний при підвищеній кислотності шлункового соку, печії, сприяє евакуації із шлунка надмірного слизу,

г) точка (парна), яка розміщена справа, безпосередньо в центрі грудного м'яза, в місці виходу на передню частину плеча (руки). Акупресура цієї точки застосовується при підвищеній секреції шлункового соку,

д) точка, рефлексогенна зона якої розміщена на зовнішній стороні плечової кістки та простягається від ліктя до плеча, дія на яку усуває болі у шлунку. Діяти необхідно на зовнішню сторону самої кістки, що поліпшує евакуацію із шлунка. Ліва рука пов'язана із лівою ділянкою шлунка, а права -

із правую

Важливим моментом при натисканні на ці точки є виникнення у ділянці живота своєрідного відчуття розходження тепла, рухів, опускання в ділянці шлунка. Виникнення цих передбачених відчуттів ("феномен голки") настільки постійне і обов'язкове, що служить критерієм вірності знаходження точки.

Просте натискання пальцем у вище вказані точки не лише вгамовує біль при хронічному гастриті через 10-15 хвилин, але помітно знижувало її інтенсивність та частоту, усуває наявні симптоми дискомфорту у ділянці шлунка, а також симптоми, які пов'язані із підвищеною секрецією шлункового соку (печія, нудота, спазматичні болі), суттєво покращувало самопочуття хворих. В послідуєчому для закріплення отриманих результатів лікування доцільно додатково провести 2-3 курси акупресури.

Таким чином, акупресура сприяє вщуханню болю, зникненню печії та диспептичних явищ, які пов'язані із підвищеною секрецією шлункового соку, що забезпечує сприятливий перебіг захворювання, нормалізацію порушеної гастродуоденальної моторики та прискорює розвиток ремісії захворювання, динаміці клініко-ендоскопічної картини (гарантує стійку та довготривалу ремісію захворювання).

Приклад конкретного виконання. Хвора М., 25 років, студентка, звернулася за допомогою до лікаря з різко вираженим больовим синдромом та відчуттям дискомфорту в епігастральній ділянці, скаргами на печію, нудоту, схильність до тривалих закреплів. Із анамнеза відомо, що вище вказані скарги вперше з'явилися сім років тому після харчового отруєння. Лікувалася стаціонарно в інфекційній лікарні, виписалася з покращенням, в послідуєчі роки навчання нерегулярне харчування, погрішності у харчуванні, схильність до закреплів. Об'єктивно при пальпації живота визначається резистентність м'язів в епігастральній ділянці та по ходу ободової кишки зліва. Зі сторони інших органів та систем патологічних змін не виявлено.

На підставі проведених обстежень (дослідження шлункового соку, фіброгастродуоденоскопія з гістологічним дослідженням біоптату слизової оболонки) хворій було призначено лікування запропонованим способом шляхом послідовного натискання пальцем точок (чотирьох точок, розміщених навколо пупкового кільця, точки задньо-середнього меридіана, що розміщена на середині носа, точки передньо-середнього меридіана, що розміщена на 2,5 см нижче кісткового виступу груднини на рівні другого ребра, точки, яка розміщена в центрі грудного м'яза справа у місці виходу на передню частину плеча, а також точки, рефлекс-

генна зона якої розміщена на зовнішній стороні плечової кістки та простягається від ліктя до плеча). На шкірі в місцях розташування цих точок з'явилися червоні плями, що свідчило про правильно проведену пресацію та достатню її тривалість. Через 10 хвилин біль зменшилася, а через 30-40 хвилин - вщухла повністю, зникли також і інші прояви захворювання. В подальшому лікуванні хворого курси акупресури проводилися ще три рази на фоні застосування антихелікобактерної терапії без включення антисекреторних, знеболюючих медикаментозних засобів та прокінетиків. Протягом терміну лікування, а також впродовж 6 місяців подальшого спостереження клінічних ознак загострення хвороби не відмічалось.

Заявлений спосіб лікування хворих на хронічний гастрит використовували у практичній діяльності для лікування 19 хворих, що дало підстави для висновку про ефективність та можливість його практичного використання.

Спосіб лікування хворих на хронічний гастрит має переваги перед голковколупанням завдяки досягненню тривалого і стійкого протибольового ефекту, усуненню основних проявів хвороби, його застосування не являє загрози по парентеральній передачі інфекційних захворювань та СНІДу і може бути використаний як із лікувальною, так і профілактичною метою.

Заявлений спосіб відмінно відрізняється від інших способів рефлексотерапії відносно простотою проведення, фізіологічності, малою зоною впливу, можливістю застосування як методу допількарської допомоги. Спосіб пальцевого натискання точок акупресури не вимагає наявності спеціального обладнання та інструментів, які дорого коштують. Заявлений спосіб не заподіює ні болю уколу голки, не викликає кровотечі, технічно нескладний, доступний, надійний та безпечний. Може використовуватися хворим для надання самопомогі при болю в шлунку.

Застосування даного способу дозволяє відмовитись від призначення цілого арсеналу медикаментозних засобів, зокрема антисекреторних, спазмолітичних та прокінетиків, які обов'язково призначаються всім хворим на хронічний гастрит із підвищеною та нормальною кислото- та секреторною функцією шлунка, а також при рефлюкс-гастриті. Всі вище названі групи медикаментозних засобів мають цілий ряд побічних негативних ефектів, що нерідко обмежує їх призначення, особливо у осіб із наявною супутньою патологією інших внутрішніх органів. Такий підхід до лікування хворих на хронічний гастрит є більш раціональним і перспективним, оскільки дає змогу істотно зменшити кількість ліків, які рекомендовані для застосування при лікуванні таких хворих.